

Het Kleine
Blokhuis met
de doorrij-
schuur

UIT HET ARCHIEF VAN MR. G.E. JORDENS DE KWESTIE VAN TONGEREN

Door Martin Rothengatter

In 1815 speelde zich rond het Kleine Blokhuis een kwestie af over het recht van overpad voor de heer van Tongeren, tapper van het Blokhuis.

Wie vanaf het zuiden via De Hoven over de dijk van de IJssel naar Terwolde gaat, ziet bij de driesprong Bandijk-Deventerweg aan de rechterhand een witgepleisterd erachter, dit is het Kleine Blokhuis. Schuin daar tegenover staat het Grote Blokhuis, een oude T-boerderij met twee schuren. Er is ook nog een derde blokhuis, het zogenoemde Pannen Blokhuis, nu ook een nog bestaande boerderij halverwege de Bandijk tussen Terwolde en Deventer. Deze blokhuisen waren bij belegeringen van Deventer mede door de aanwezige loswal aan de IJssel, van strategisch belang voor de strijdende partijen. Aan deze loswal werden zowel goederen als personen aan

boord genomen om overgezet te worden naar Deventer (of elders).

Een blokhuis was een verdedigingswerk bestaande uit een twee verdiepingen tellend gebouw met een aarden omwalling. Deze blokhuisen werden eind 16e eeuw aan de Veluwe zijde langs de IJssel gebouwd. Het Grote Blokhuis en het Kleine Blokhuis hadden ook de functie van boerderij annex café. Bij het blokhuis hoorde een doorrijschuur met grote inrijdeuren aan weerszijden van de zijgevels. De doornit maakte het mogelijk, dat koetsen en door paarden getrokken wagens konden laden en lossen en reizigers laten in- en uitstappen zonder de noodzaak tot keren van het voertuig en tot in- en uitspannen van de paarden. Het café werd echter niet voor niets ook wel uitspanning genoemd, want ook de paarden hadden na hun rit de rust wel verdiend.

De situatie rond het Kleine Blokhuis en de IJswal in 1832.

Sedert Harmen de Groot in het bezit is van het dijkjaanshot gedeelte van nr 84 heeft hij nimmer direct noch indirect deze door- en overrit over nr 84 belet. Doch op vrijdag de 12 Dec. is zijn zoon begonnen om, daar de IJssel wassende was, een paar voer hout van de houtwal zodanig op nr 84 te plaatsen dat de gemelde door- en overrit is verhinderd. Op mijne raat heeft v. Tongeren op 13 Dec aan Harmen de Groot in tegenwoordigheid van 2 getuigen verzocht het hout zodanig te verplaatsen dat zijn uitweg van en naar de schuur niet verhinderd werd, en het antwoord gekregen dat hij nog niet van plan was dat hout te verplaatsen. Het gevolg is dat van Tongeren in een uitweg of overrit welke hij altijd had verhinderd wordt en bevreest is dat het voornemen van Harmen de Groot is om thans bij wijze van praat en laster werkelijk die uitweg te belemmeren. Waarmede een gedeelte van de broodwinning van de arme kerel zoude ten gronde gaan .Het komt mij voor dat zulks van den beginne af aan moet tegengegaan worden. Teneinde v. Tongeren niet uit het bezit gerake.

DE KWESTIE

D.D. 26 DECEMBER 1815

De zaak waarover ik u eigenlijk schrijven wilde is voor Gerrit van Tongeren, Tapper aan het blokhuis. Hierbij een certificaat van onvermogen, eene kaart der gronden en twee vonnischen waardoor de pastorie in het eigendom van een gedeelte van sectie nr. 83 en 84 ontzet is. Nagenoeg dus als ik met stipjes van potlood op die nummers heb aangegeven. nr. 81 is houtwal behorende aan de stad Deventer met de strepel naar de dijkzijde, zijnde de opweg; welke houtwal Harmen de Groot in pacht heeft. Deze heeft van de pastorie ook het aan haar toegewezen gedeelte van nr. 83 en 84 gekocht.

Tussen 84 en 85 heeft van Tongeren een schuur staande meer langs de dijk dan op het kaartje. Door die schuur kan men heen rijden met wagens en komen dan over nr. 84 en de op weg der houtwal op de dijk. Die doorrit is voor v. Tongeren als Tapper van groot belang daar de wagens die de paarden drinken of eten geven, daar onder rijden kunnen.

NOOT

Advocaat G.E. Jordens wil hierover een procedure aanspannen, maar is bang dat dit niet goed afloopt omdat er bij de overdracht van dit land niets gezegd is over het recht van overpad waardoor van Tongeren geen enkel recht van spreken heeft en dat zou ten koste gaan van zijn handel.

BRON

Akte van advocaat mr. G.E. Jordens te Deventer in het gemeentearchief van Voorst